

کشف مولفه‌های کسب‌وکار کارآفرینانه در رشته علم اطلاعات و دانش‌شناسی با رویکرد فراتحلیل

محمد کاردان نشاطی^۱

میترا قیاسی^۲

علی اصغر رضوی^۳

تاریخ دریافت: ۹۹/۰۱/۱۴

تاریخ پذیرش: ۹۹/۰۲/۲۹

چکیده

هدف: پژوهش حاضر با هدف کشف مولفه‌های کسب‌وکار کارآفرینانه در رشته علم اطلاعات و دانش‌شناسی با رویکرد فراتحلیل صورت گرفت.

روش: پژوهش حاضر، با رویکرد فراتحلیل انجام شد. جامعه آماری پژوهش، مقاله‌های چاپ شده در مجله‌های علمی - پژوهشی بین سال‌های ۲۰۰۰ تا ۲۰۱۹ در زمینه کسب‌وکار کارآفرینانه در رشته علم اطلاعات و دانش‌شناسی بود. برای انجام این پژوهش پس از بررسی و پالایش ۱۷۰۹ مقاله مرتبط، ۱۶ مقاله برای فراتحلیل انتخاب شد. پس از بررسی و تلخیص مقاله‌های انتخاب شده، در مجموع ۳۱ مولفه شناسایی شد. برای تحلیل داده‌ها از نرم‌افزار CMA2 و رویکرد اندازه اثر کوهن استفاده شد. یافته‌ها: یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که اندازه اثر مستقل و ترکیبی همه مولفه‌ها به غیر از انتشار یافته‌های علمی، معنادار و قابل قبول است. نتایج حاکی از آن است که مولفه زیرساخت‌های فیزیکی، دارای بالاترین اندازه اثر است (۰/۸۳). مولفه‌های روحیه علمی اساتید (۰/۷۸) و اعتماد به نفس (۰/۷۵) در رتبه‌های بعدی قرار دارند.

نتیجه‌گیری: برای تقویت کسب‌وکار کارآفرینانه در میان فارغ‌التحصیلان در رشته علم اطلاعات و دانش‌شناسی، باید متغیرهای فوق را در تدوین و اجرای برنامه‌ها مد نظر قرار داد.

واژه‌های کلیدی: کسب‌وکار کارآفرینانه، علم اطلاعات و دانش‌شناسی، فراتحلیل

^۱ دانشجوی دکتری علم اطلاعات و دانش‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، بابل، ایران kardnneshati@gmail.com

^۲ استادیار گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، بابل، ایران (نویسنده مسئول) mighiasi@gmail.com

^۳ استادیار گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، بابل، ایران aa_razavi@yahoo.com

Exploratory Study of Factors Affecting the Entrepreneurial Business in the Field of Information and knowledge retrieval tendency

Abstract

Objective: The present study aimed to explore the future components of entrepreneurial business research in information science and meta-analysis with a meta-analysis approach.

Methodology: The present study was conducted using meta-analysis approach. The research population consisted of articles published in scientific-research journals between 2000 and 2019 on the future of entrepreneurial business research. For this study, after reviewing and refining 63125 related articles, 16 articles were selected for meta-analysis. After reviewing and finalizing selected articles, a total of 31 components were identified. CMA2 software and Cohen's effect size approach were used for data analysis.

Results: The results showed that the single and combined effect size of all components was significant and confirmed. Results indicated that the "physical infrastructure" component had the highest effect size (0.83). The components of " The scientific spirit of the professors" (0.78) and " Self Confidence" (0.75) are in the next ranks.

Conclusion: In order to enhance entrepreneurship business among graduates, the above variables should be considered in formulating and implementing programs.

Keywords: Entrepreneurial Business, Information and knowledge retrieval tendency, Meta-Analysis

مقدمه

کارآفرینی از دیرباز یکی از عناصر اصلی روند رشد محسوب می‌شد. امروزه با توجه به بحران‌های اقتصادی اخیر، چالش اشتغال در جهان، مهم‌ترین چالش اجتماعی روز و همچنین چند دهه آینده به‌شمار می‌رود (صابری، ۱۳۹۶). در کشورهای در حال توسعه، امکان اشتغال تنها برای بخش کمی از نیروی کار وجود دارد (گیندلینگ و نیوزهاوس^۱، ۲۰۱۴). در چنین اقتصادهایی که در اشتغال‌زایی با محدودیت مواجه هستند، کارآفرینی گزینه‌ای نویدبخش برای ایجاد مشاغل جذاب برای فارغ‌التحصیلان است. در این زمینه، بسیاری از سیاست‌گذاران بر این باورند که کارآفرینی از پتانسیل بالایی برخوردار است تا جوانان را قادر به تولید شغل برای خود کند (کرامپتون و بیرد^۲، ۲۰۱۹). خاورمیانه یکی از مناطقی است که بالاترین میزان بیکاری جوانان را در بین فارغ‌التحصیلان دانشگاهی دارد. آمارهای جهانی نشان می‌دهد بیکاری در بین جوانان دارای مدرک دانشگاهی از ۳۴٪ در سال ۲۰۰۵ به ۶۲٪ در سال ۲۰۱۲ افزایش یافته است. در این زمینه، محققان در تلاش هستند تا پژوهش‌های مختلفی را با هدف ارتقاء اشتغال یا خود اشتغالی در بین فارغ‌التحصیلان دانشگاهی انجام دهند (پرماند، برودمن، المیدا، گرون و بارونی^۳، ۲۰۱۶).

تغییرات ناشی از رکود اقتصادی و تحولات فناوری اطلاعات، ضرورت توجه مراکز مرتبط با رشته علم اطلاعات و دانش‌شناسی را به مقوله کارآفرینی تشدید کرده است. کارآفرینی در رشته علم اطلاعات و دانش‌شناسی می‌تواند فرصت‌های جدیدی را برای فارغ‌التحصیلان این رشته فراهم کند تا از مزایای ناشی از آن برای پیشرفت و توسعه همه جانبه بهره‌مند شوند. مدیران و سیاست‌گذاران این حوزه نیز برای همگام شدن با تحول فناوری راهی جز ارائه خدمات و ایده‌های جدید ندارند (کاظمی و سیفی، ۱۳۹۸).

از این‌رو، هدف اصلی این پژوهش آشکار ساختن ارتباط منطقی بین پژوهش‌های موجود و بررسی میزان قوت آنها برای تبیین عوامل مؤثر بر کسب‌وکار کارآفرینانه از طریق مرور علمی مطالعات پژوهشی مختلف و در نهایت، بررسی میزان تأثیرگذاری هر یک از مولفه‌های استخراج شده، با استفاده از روش‌های تحلیل آماری با رویکرد فراتحلیل است. از این رو پژوهش حاضر در صدد پاسخگویی به این سوال است که عوامل مؤثر بر کسب‌وکار کارآفرینانه فارغ‌التحصیلان علم اطلاعات و دانش‌شناسی دانشگاه‌های دولتی ایران با استفاده از روش فراتحلیل کدامند؟

به‌نظر می‌رسد مفهوم کارآفرینی برای اولین بار در سال ۱۹۷۰ در سوئد به‌کار گرفته شد. یکی از اساسی‌ترین این پیش‌نیازها که به‌ویژه طی سال‌های اخیر در ادبیات علوم مختلف از جمله مدیریت، اقتصاد، روانشناسی و جامعه‌شناسی به آن توجه و تأکید جدی شده، مفهوم کارآفرینی و قابلیت‌های مرتبط بدان است

¹ Gindling & Newhouse

² Crumpton, M. and Bird, N.

³ Premand, P., Brodmann, S., Almeida, R., Grun, R., & Barouni, M.

(لوکا، ۲۰۱۱). شومپیتر^۲ بر این باور است که کارآفرینی سازمانی واژه‌ای است که از درون دنیای کسب و کار برخاسته و توانایی استفاده از منابع با روش‌های جدید است که منجر به خلق محصولات و خدمات جدید در محیط سازمانی می‌شود. در مجموع بهترین تعریفی که می‌توان از کارآفرینی ارائه کرد این است که کارآفرینی فرآیند نوآوری و بهره‌گیری از فرصت‌ها با تلاش و پشتکار بسیار و همراه با پذیرش ریسک‌های مالی، روانی و اجتماعی، که البته با انگیزه کسب سود مالی، توفیق طلبی، رضایت شخصی و استقلال صورت می‌پذیرد (هیسریچ و پیترز^۳، ۲۰۰۲).

صفوی و مرادی (۱۳۹۲) کارآفرینی در علم اطلاعات و دانش‌شناسی را فرایندی دانسته‌اند که در طی آن متخصص کتابداری و اطلاع‌رسانی با ایده‌های نو، خلاق و شناسایی فرصت‌های جدید و نوآورانه رشدیابنده، به تولید کالا یا خدمت مبادرت می‌ورزد. محمدی و مرجانی (۱۳۹۳) نیز علاوه بر تأیید بر این که کارآفرینی در علم اطلاعات و دانش‌شناسی باید همراه با شناسایی فرصت‌های جدید توأم با خلاقیت و نوآوری برای آفرینش ارزش‌ها باشد، بر آگاهی از بازار، محیط، جامعه و نیازهای مشتریان و نیز دارا بودن نگرش کارآفرینانه به منظور یاری رساندن به متخصص کتابداری و اطلاع‌رسانی در جهت آفرینش و یافتن فرصت و پرداختن به آن تأکید نموده‌اند. همچنین در سال ۱۳۹۵، اباذری و باب الحوائجی نیز علاوه بر تأیید دیدگاه‌های فوق، تأکید می‌کنند که کتابداران با ویژگی‌های کارآفرینی می‌توانند با کمک فناوری‌های نوین به ارائه نوآوری‌هایی مطابق با نیازهای اطلاعاتی مراجعان و خدمات بهتر به آنان در سایه فعالیت‌های کارآفرینانه دست یابند. از سوی دیگر آنان کتابدار را به عنوان یک کارآفرین، یک طرح اقتصادی خدماتی معرفی می‌کنند که در آن مسائلی چون بازاریابی خدمات، راه‌اندازی کسب‌وکارهای انتفاعی، سازماندهی و مدیریت منابع اطلاعاتی و مسائل قانونی و حقوقی امور جاری کتابخانه مطرح می‌شود (اباذری و باب‌الحوائجی، ۱۳۹۵ و ۱۳۹۷).

با وجود قدمت مفهوم کارآفرینی در ادبیات، مطالعه‌های انجام شده در خصوص کارآفرینی در رشته علم اطلاعات و دانش‌شناسی همچنان محدود است و از سویی نتایج متناقض آنها و نداشتن نتایج واحد، جامعه علمی، محققان و سیاست‌گذاران را دچار ابهام می‌سازد. به منظور فایق آمدن به این مشکل، روش فراتحلیل به عنوان مجموعه فنون نظام‌داری که حل تناقضات و تضادهای آشکار پژوهش‌ها را مشخص می‌کند، و یک مقیاس مشترک بین یافته‌های پژوهش‌ها از لحاظ آماری فراهم می‌آورد، می‌تواند روشی مناسب برای انجام پژوهش باشد. فراتحلیل روشی برای تعیین نقاط قوت و ضعف پژوهش‌ها، با تحلیل کمی نتایج، امکان ارزیابی مجدد این پژوهش‌ها را فراهم می‌کند. به طور کلی فراتحلیل، برآورد واحدی از پژوهش‌های

¹ Luca

² Schumpeter

³ Hisrich and Peters

گوناگون را ایجاد کرده و با شناسایی عوامل موثر خواهد توانست برنامه‌ریزی‌ها را منسجم‌تر، دقیق‌تر و عملیاتی کند (برونستین^۱ و همکاران، ۲۰۰۹). در حوزه پژوهش حاضر نیز، اغلب پژوهش‌های صورت گرفته به صورت سیستماتیک انجام شده و فراتحلیلی که به بررسی مولفه‌های موثر بر کسب‌وکار کارآفرینانه در رشته علم اطلاعات و دانش‌شناسی پرداخته باشد در داخل کشور به چشم نمی‌خورد. در این مطالعه تلاش شده است تا شکاف دانشی موجود با انجام فراتحلیلی در خصوص کسب‌وکار کارآفرینانه فارغ‌التحصیلان رشته علم اطلاعات و دانش‌شناسی پر شود.

مطالعه حاضر می‌تواند چهارچوب مناسبی برای برنامه‌ریزان آموزش رشته علم اطلاعات و دانش‌شناسی، جهت طراحی برنامه‌های درسی مربوط به کارآفرینی و سیاست‌گذاران و برنامه‌ریزان این حوزه جهت اتخاذ سیاست‌ها و خط و مشی‌های تسهیل‌کننده و حمایت‌کننده از فرآیند کارآفرینی در این رشته را فراهم نماید. به منظور محقق نمودن هدف پژوهش مبنی بر کشف مولفه‌های کسب و کار کارآفرینانه در رشته علم اطلاعات و دانش‌شناسی با روش فراتحلیل، تلاش گردید به این پرسش که مؤلفه‌های اصلی و فرعی کسب و کار کارآفرینانه در این رشته کدامند؟ پاسخ داده شود.

روش‌شناسی پژوهش

در این پژوهش با توجه به هدف تعریف شده، از روش فراتحلیل استفاده شده که در مقوله طرح‌های توصیفی قرار می‌گیرد. در پژوهش فراتحلیل، محقق با ثبت ویژگی‌ها و یافته‌های چندین پژوهش در قالب مفاهیم کمی، آنها را آماده استفاده از روش‌های نیرومند آماری می‌کند (دلور، ۱۳۸۴). اصل اساسی فراتحلیل محاسبه اندازه اثر برای پژوهش‌های مجزا، برگرداندن آنها به ماتریس مشترک (عمومی) و ترکیب آنها برای دستیابی به میانگین اثر است (هویت و کرامر^۲، ۱۳۸۸).

جامعه آماری پژوهش، کلیه مقالات مرتبط با کسب و کار کارآفرینانه در رشته علم اطلاعات و دانش‌شناسی، در پایگاه‌های معتبر علمی، طی سال‌های ۲۰۰۰ تا ۲۰۱۹ بوده است. از آن جا که پژوهش‌های انتخاب شده باید از لحاظ روایی، اعتبار ابزار اندازه‌گیری و روش نمونه‌گیری، بررسی می‌شدند، در این پژوهش، پژوهش‌هایی که از لحاظ روش‌شناختی شرایط لازم را احراز کرده بودند، در نظر گرفته شدند که تعداد این پژوهش‌ها ۱۶ مقاله بود. معیارهای ارزیابی و انتخاب مقاله‌ها در این پژوهش عبارت بودند از: داشتن شرایط لازم از نظر روش‌شناسی (روش پژوهش، جامعه، حجم نمونه و روش نمونه‌گیری، ابزار اندازه‌گیری، روایی و اعتبار ابزار، روش تحلیل آماری)، همخوانی موضوع پژوهش با کسب و کار کارآفرینانه، کمی بودن پژوهش.

¹ Borenstein

² Howit, D. & Cramer, D.

در مرحله جستجوی مطالعات مرتبط با حوزه مورد نظر، کلیدواژه‌های فارسی (کارآفرینی کتابداران، کارآفرینی علم اطلاعات و دانش‌شناسی، کسب‌وکار کتابداران) در پایگاه‌های فارسی ایرانداک، کتابخانه ملی، مرکز منطقه‌ای اطلاع‌رسانی علوم و فناوری، جهاد دانشگاهی، مگیران، نورمگز و کلیدواژه لاتین "Librarians Entrepreneurship, Information science and knowledge management Entrepreneurship, Librarians Business," در پایگاه‌های خارجی پروکوئست^۱، جی استور^۲، امرالد^۳، ای بی اس کو^۴، اسکوپس^۵، ساینس دایرکت^۶، کاوش شدند، و در نهایت ۱۷۰۹ مقاله استخراج شد. مراحل انجام پالایش مقالات تا رسیدن به مقالات نهایی جهت مطالعه به شرح زیر است:

۱. پس از مرور اجمالی، مطالعاتی که دربرگیرنده مباحثی غیر از موضوع کسب و کار کارآفرینانه بودند، کنار گذاشته شدند و در این مرحله ۸۱ مطالعه برای مرحله دوم باقی ماند.
۲. با مرور و بررسی دقیق‌تر، مطالعاتی که به موضوع کارآفرینی در سایر حوزه‌هایی غیر از کارآفرینی برای فارغ‌التحصیلان در رشته علم اطلاعات و دانش‌شناسی پرداخته بودند، کنار گذاشته شدند که پس از حذف آنها، ۳۸ مطالعه برای پالایش نهایی باقی ماند.
۳. پس از مطالعه دقیق تک تک مقاله‌ها، مقالات تکراری که نتایج تکراری و مشابه داشتند، یا به صورت کیفی و نظری به موضوع پرداخته بودند (مقالات غیرکمی) و یا تاریخ انتشار آنها قبل از سال ۲۰۰۰ بود، نیز، حذف شدند. در نهایت ۱۶ عنوان مقاله برای انجام مراحل بعدی فراتحلیل باقی ماند. پس از استخراج داده‌های مورد نیاز مثل ضریب همبستگی، جهت رابطه و اندازه نمونه از برنامه فراتحلیل جامعه توسط نرم‌افزار CMA2 استفاده شد.

یافته‌های پژوهش

اطلاعات توصیفی مربوط به پژوهش‌های منتخب در جدول ۱ ارائه شده است:

جدول (۱) اطلاعات توصیفی پژوهش‌های منتخب

ابزار جمع آوری	جامعه مورد مطالعه	مطالعه
پرسشنامه	۱۰۰ کتابدار در امریکا	کرامپتون و بیرد (۲۰۱۹)،
مصاحبه + پرسشنامه	۱۰۰ نفر از دانشجویان کتابداری کانادا و امریکا	توان و فیگریدو ^۷ (۲۰۱۸)،
پرسشنامه	۴۶ کتابخانه عمومی در ایالات متحده	فولکنر ^۸ (۲۰۱۸)،
دلفی	۴۰ نفر از اساتید رشته کتابداری در فنلاند	کاروا و اندرسون ^۹ (۲۰۱۶)،

¹ Proquest

² JSTORE

³ Emerald

⁴ EBSCO

⁵ SCOPUS

⁶ Science Direct

⁷ Toane and Figueiredo (2018)

⁸ Faulkner

⁹ Kavoura and Andersson, (2016)

پرسشنامه	۲۸۲ نفر از دانشجویان کتابداری در امریکا	لئونارد و کلمنت ^۱ (۲۰۱۲)
پرسشنامه	۱۱۵ نفر از دانشجویان رشته علم اطلاعات در نیجریه	امیدو و اومارو ^۲ (۲۰۱۶)
پرسشنامه	۱۵۰۰ نفر از دانشجویان فرانسه	پرمد و همکاران (۲۰۱۶)
پرسشنامه	۲۰۰ نفر از دانشجویان کتابداری	ابراهیم و مسعود ^۳ (۲۰۱۶)
پرسشنامه	۱۱۰ نفر از دانشجویان رشته کتابداری در نیجریه	اگوی و اذنی ^۴ (۲۰۱۲)
پرسشنامه	۱۰۹ نفر از کتابداران دانشگاه آزاد	اباذری و باب الحوائجی (۱۳۹۷)
پرسشنامه	۸۱ نفر از دانشجویان دکتری رشته علم اطلاعات و	صابری (۱۳۹۷)
پرسشنامه	۵۸ نفر از اساتید دانشگاه چمران	قنادی نژاد و حیدری (۱۳۹۷)
پرسشنامه+مصاحبه	۲۸۴ نفر از اعضای هیئت علمی دانشگاهها	امین بیدختی، رستگار و نامنی (۱۳۹۴)
پرسشنامه	۵۸۳ نفر از فارغ التحصیلان علم اطلاعات دانشگاههای شهر اهواز	حیدری، خادمی زاده و سقایی طلب (۱۳۹۴)
پرسشنامه	۶۷ نفر از کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی	محمدی و مرجانی (۱۳۹۳)
پرسشنامه	۱۲۲ نفر از دانشجویان علم اطلاعات	صفوی و مرادی (۱۳۹۲)

همان گونه که جدول ۱ نشان می دهد، ۵۰ درصد مطالعات انتخاب شده در ایران و ۵۰ درصد در خارج ایران انجام شده است. همچنین حجم نمونه آماری کل مطالعات ۳۷۵۳ نفر است که با توجه به تعداد مطالعات (۱۶ مقاله) به طور میانگین دیدگاهها و نظرهای حدود ۲۳۵ نفر بررسی شده است. استراتژی اجرایی پژوهش در ۱۶ مقاله در ۷۵٪ موارد به صورت توزیع پرسشنامه بوده است و در ۲۵٪ نیز به صورت طرح پژوهش آمیخته (مصاحبه و پرسشنامه) صورت گرفته است.

جدول (۲) فراوانی متغیرهای مرتبط با هدف اصلی این پژوهش را در هر مقاله نشان می دهد:

جدول (۲) عوامل موثر بر کسب و کار کارآفرینانه

شاخص	فراوانی	درصد
ساختار سازمانی	۱	۳/۲۲
انتشار یافته های علمی	۲	۶/۴۵
جذب منابع مالی	۴	۱۳
قراردادهای پژوهشی	۱	۳/۲۲
ایجاد پارک علم و فناوری	۱	۳/۲۲
روحیه علمی و دانش پژوهی اساتید	۳	۹/۷

1 Leonard & Clementson (2012)

2 Amidu & Umaru (2016)

3 Ibrahim & Mas'ud (2016)

4 Ugwu & Ezeani (2012)

۳/۲۲	۱	ارزش‌های مشترک
۶/۴۵	۲	تعامل مستمر با محیط
۹/۷	۳	تناسب آموخته‌ها با نیازهای کسب و کار
۹/۷	۳	ریسک‌پذیری
۶/۴۵	۲	موفقیت طلبی
۱۳	۴	خلاقیت و نوآوری
۳/۲۲	۱	مرکز کنترل درونی
۱۳	۴	اعتماد به نفس
۶/۴۵	۲	استقلال طلبی
۳/۲۲	۱	برنامه ریزی
۱۹/۳۵	۶	محتوای آموزشی
۳/۲۲	۱	هنجارهای اجتماعی
۶/۴۵	۲	سیاست‌های حمایتی دولت
۶/۴۵	۲	زیرساخت‌های فیزیکی
۶/۴۵	۲	تجهیزات پژوهشی
۳/۲۲	۱	باز بودن بازار داخلی
۹/۷	۳	فرهنگ کارآفرینانه
۶/۴۵	۲	روحیه آینده نگری
۳/۲۲	۱	شیوه آموزشی آینده محور
۳/۲۲	۱	یادگیری اجتماعی
۳/۲۲	۱	سواد آینده
۹/۷	۳	مهارت‌های تجزیه و تحلیل
۶/۴۵	۲	همکاری‌های گروهی
۹/۷	۳	مهارت تصمیم‌گیری
۳/۲۲	۱	تفکر سیستمی
۱۰۰	۳۱	جمع

در مجموع ۳۱ متغیر در مطالعات منتخب شناسایی شد که مولفه «محتوای آموزشی» (۱۹/۶٪) در مرتبه اول و مولفه‌های «جذب منابع مالی»، «خلاقیت و نوآوری» و «اعتماد به نفس» (۱۳٪) در رتبه دوم تکرار قرار گرفتند. جدول ۳ نشان دهنده اندازه اثر مستقل و ترکیبی مؤلفه‌ها با استفاده از نرم افزار CMA است:

جدول (۳) نتایج محاسبه اندازه اثر مستقل و ترکیبی مولفه‌ها در نرم‌افزار CMA

شاخص	نوع اثر	اندازه اثر	حد پایین	حد بالا	آماره Z	سطح معنی‌داری	شدت تاثیر

قوی	۰/۰۰۰	۱۰/۴۹۳	۰/۸۸۸	۰/۷۴۷	۰/۸۳۰	اثر ترکیبی	زیرساخت‌های فیزیکی
متوسط	۰/۰۰۰	۹/۱۴۳	۰/۸۵۰	۰/۶۷۱	۰/۷۷۶	اثر ترکیبی	روحیه علمی و دانش پژوهی اساتید
متوسط	۰/۰۰۰	۷/۸۵۷	۰/۸۴۲	۰/۶۲۷	۰/۷۵۴	اثر ترکیبی	اعتماد به نفس
متوسط	۰/۰۰۰	۶/۸۴۷	۰/۷۶۰	۰/۵۰۳	۰/۶۵۰	اثر ترکیبی	تجهیزات پژوهشی
متوسط	۰/۰۰۰	۷/۴۴۷	۰/۷۴۳	۰/۵۰۷	۰/۶۴۰	اثر ترکیبی	استقلال طلبی
متوسط	۰/۰۰۰	۷/۲۸۴	۰/۷۳۵	۰/۴۹۴	۰/۶۳۰	اثر ترکیبی	ریسک پذیری
متوسط	۰/۰۰۰	۷/۶۸۷	۰/۷۲۲	۰/۴۹۴	۰/۶۲۱	اثر ترکیبی	محتوای آموزشی
متوسط	۰/۰۰۰	۱۰/۰۴۰	۰/۶۹۴	۰/۵۲۰	۰/۶۱۴	اثر مستقل	برنامه ریزی
متوسط	۰/۰۰۰	۴/۲۱۰	۰/۷۱۶	۰/۳۱۷	۰/۵۴۷	اثر ترکیبی	روحیه آینده نگری
متوسط	۰/۰۰۰	۷/۳۵۳	۰/۶۴۷	۰/۴۱۸	۰/۵۴۳	اثر مستقل	ساختار سازمانی
متوسط	۰/۰۰۰	۴/۹۳۲	۰/۶۵۵	۰/۳۲۶	۰/۵۰۹	اثر ترکیبی	خلاقیت و نوآوری
ضعیف	۰/۰۰۰	۸/۷۹۰	۰/۵۵۴	۰/۳۷۷	۰/۴۷۰	اثر ترکیبی	قراردادهای پژوهشی
ضعیف	۰/۰۰۰	۵/۱۲۴	۰/۵۹۶	۰/۲۹۸	۰/۴۶۰	اثر ترکیبی	تناسب آموخته‌ها با نیازهای کسب و کار
ضعیف	۰/۰۰۰	۶/۸۰۳	۰/۵۵۴	۰/۳۳۲	۰/۴۵۰	اثر مستقل	هنجارهای اجتماعی
ضعیف	۰/۰۰۰	۳/۳۲۳	۰/۶۴۷	۰/۱۹۶	۰/۴۵۰	اثر مستقل	شیوه آموزشی آینده محور
ضعیف	۰/۰۰۱	۲/۸۲۳	۰/۶۰۳	۰/۱۲۵	۰/۳۹۰	اثر ترکیبی	مهارت تصمیم گیری
ضعیف	۰/۰۰۵	۲/۷۴۳	۰/۵۹۵	۰/۱۱۴	۰/۳۸۰	اثر مستقل	سواد آینده
ضعیف	۰/۰۰۶	۲/۶۶۳	۰/۵۸۸	۰/۱۰۲	۰/۳۷۰	اثر ترکیبی	همکاری‌های گروهی
ضعیف	۰/۰۰۸	۲/۵۸۴	۰/۵۸۰	۰/۰۹۱	۰/۳۶۰	اثر مستقل	یادگیری اجتماعی
ضعیف	۰/۰۱۰	۶/۸۶۸	۰/۴۴۱	۰/۲۵۷	۰/۳۵۲	اثر ترکیبی	موفقیت طلبی
ضعیف	۰/۰۰۱۵	۰۳/۸۹۱	۰/۴۷۲	۰/۱۶۸	۰/۳۲۹	اثر ترکیبی	جذب منابع مالی
ضعیف	۰/۰۱۷	۲/۸۷۸	۰/۵۰۷	۰/۱۰۶	۰/۳۲۱	اثر ترکیبی	تعامل مستمر با محیط
ضعیف	۰/۰۲۰	۴/۵۱۵	۰/۴۳۱	۰/۱۸۰	۰/۳۱۱	اثر ترکیبی	سیاست‌های حمایتی دولت
ضعیف	۰/۰۲۳	۲/۱۹۸	۰/۵۴۲	۰/۰۳۵	۰/۳۱۰	اثر مستقل	تفکر سیستمی
ضعیف	۰/۰۲۸	۲/۴۵۷	۰/۵۰۴	۰/۰۶۲	۰/۲۹۹	اثر ترکیبی	ایجاد پارک علم و فناوری
ضعیف	۰/۰۳۱	۲/۰۴۷	۰/۵۲۶	۰/۰۱۳	۰/۲۹۰	اثر ترکیبی	مهارت‌های تجزیه و تحلیل
ضعیف	۰/۰۳۳	۲/۸۳۳	۰/۴۵۲	۰/۰۸۸	۰/۲۸۰	اثر مستقل	ارزش‌های مشترک
ضعیف	۰/۳۸	۲/۵۶۸	۰/۴۳۰	۰/۰۶۲	۰/۲۵۵	اثر مستقل	باز بودن بازار داخلی
ضعیف	۰/۰۴۱	۳/۰۷۷	۰/۳۹۴	۰/۰۹۲	۰/۲۴۹	اثر ترکیبی	فرهنگ کارآفرینانه
ضعیف	۰/۰۴۵	۷/۰۴۱	۰/۲۲۹	۰/۱۳۱	۰/۱۸۰	اثر مستقل	مرکز کنترل درونی
رد تاثیر	۰/۰۵۵	۱/۷۵۲	۰/۳۶۰	-۰/۰۲۱	۰/۱۷۶	اثر ترکیبی	انتشار یافته‌های علمی

نتایج مربوط به اندازه اثر مستقل و ترکیبی مولفه‌ها در نرم‌افزار CMA نشان می‌دهد، سطح معناداری برای مولفه «انتشار یافته‌های علمی» بیشتر از سطح معناداری (۰/۰۵) به دست آمده که نشان‌دهنده اندازه اثر غیر قابل قبول این مولفه است. سطح معناداری سایر مولفه‌ها از سطح معنادار (۰/۰۵) کمتر است، بنابراین اندازه اثر آنها معنادار بوده و تأثیر آنها بر کارآفرینی تأیید می‌شود. بر اساس طبقه‌بندی کوهن (۱۹۸۸)، اندازه اثر کمتر از ۰/۵ به معنای شدت تأثیر کم است، اندازه اثر بین ۰/۵ تا ۰/۸ شدت تأثیر متوسط را نشان می‌دهد و اندازه اثر بیشتر از ۰/۸ نشان‌دهنده شدت تأثیر زیاد است. با توجه به طبقه‌بندی یاد شده، شدت تأثیر مولفه «زیرساخت‌های فیزیکی» برابر ۰/۸۳، زیاد و بیش از بقیه مولفه‌ها است.

نتیجه‌گیری:

نتایج مربوط به اندازه اثر ترکیبی مولفه‌ها نشان داد اندازه اثر مولفه «انتشار یافته‌های علمی» معنادار نیست. این مولفه بر گرفته از مقالات آگوی و اذنی (۲۰۱۲)، حیدری و همکاران (۱۳۹۴) است که اندازه اثر ترکیبی به دست آمده از این دو مطالعه قابل قبول و معنادار نبود. جامعه مورد مطالعه در هر دوی این مقالات مربوط به دانشجویان است، لذا به نظر می‌رسد این مولفه آن چنان مورد توجه دانشجویان نیست. این مساله ممکن است به علت عدم آشنایی دانش‌آموختگان با اولویت‌های پژوهشی کارآفرینی، عدم آگاهی از طرح‌های پژوهشی و مشارکت نداشتن در انجام پژوهش متناسب با بازار کار، نبود فرهنگ به‌کارگیری نتایج علمی در عمل و کاربردی نبودن پژوهش‌ها باشد. همچنین نتایج حاکی از آن است که بالاترین اندازه اثر مربوط به مولفه «زیرساخت‌های فیزیکی» بوده است (۰/۸۳). این مولفه در پژوهش‌های حیدری و همکاران (۱۳۹۴) و صابری (۱۳۹۶)، تأیید شد. جامعه مورد مطالعه در هر دوی این مقالات مربوط به دانشجویان است و این امر نشان می‌دهد که دانشجویان زیرساخت‌های فیزیکی را برای ایجاد کسب و کارهای کارآفرینانه ضروری تشخیص داده‌اند؛ از این رو به منظور ایجاد کسب و کار کارآفرینانه باید زیرساخت‌های فیزیکی، امکانات و تجهیزات لازم برای کارآفرینی فراهم باشد، در واقع به زعم پژوهش‌های انجام شده، توسعه زیرساخت‌های لازم برای کارآفرینی، حل‌کننده بسیاری از مسایل و مشکلات پیش‌روی فارغ‌التحصیلان است.

در ادامه نتایج حاکی از آن است که مولفه‌های «روحیه علمی اساتید» (۰/۷۸) بر مبنای مقاله صابری (۱۳۹۶) و حیدری و همکاران (۱۳۹۴)، و «اعتماد به نفس» (۰/۷۵) بر اساس مطالعات محمدی و مرجانی (۱۳۹۳)، ابادری و باب‌الحوائجی (۱۳۹۷)، حیدری و همکاران (۱۳۹۴)، و لئونارد و کلمنت (۲۰۱۲) در رتبه‌های بعدی از نظر درجه اهمیت قرار دارند. با توجه به این که، جامعه مورد مطالعه مقالات مقاله صابری (۱۳۹۶) و حیدری و همکاران (۱۳۹۴)، نیز دانشجویان هستند، می‌توان این‌گونه استدلال کرد که اگر استادان در نقش یک رهبر، مربی و الگو در نظر گرفته شوند، به زعم دانشجویان، لازم است آنان از روحیه علمی برخوردار بوده و از روش‌های خلاق برای تدریس استفاده کنند. به عبارت دیگر وجود استادان مجرب و

کارآمد، یکی از دلایل گرایش فارغ‌التحصیلان به کارآفرینی محسوب می‌شود. لذا این نقش مهم استادان نباید مورد غفلت قرار گیرد و لازم است استادان با در نظر گرفتن این نقش حیاتی خود تا حد امکان در تربیت و پرورش دانشجویان به عنوان یک کارآفرین تلاش نمایند.

در رتبه بعدی، عامل اعتماد به نفس قرار دارد (۰/۷۵۴). این مولفه‌ها هم از دید کتابداران و هم دانشجویان مورد تایید قرار گرفته است. از این رو می‌توان نتیجه گرفت که از منظر این دو قشر اعتماد به نفس، می‌تواند به عنوان محرک کارآفرینی مورد توجه باشد و در حین اجرای کار نیز مورد نیاز است. از آن جایی که اعتماد به نفس نیروی محرکه برای انجام هر عملی است لازم است که اعتماد به نفس دانشجویان در حین تحصیل با به‌کارگیری عواملی همچون بر عهده گرفتن مسئولیت‌های کوچک در دانشگاه، تجربه راه‌اندازی و تکمیل رویدادهای دانشگاهی، حضور در محیط عملی و کارآموزی واقعی در محیط کار، تقویت گردد.

همچنین مولفه «محتوای آموزشی»، از بیشترین تکرار در بین پژوهش‌های منتخب برخوردار است (۰/۶۲ = متوسط روبه بالا). به نظر می‌رسد آن چه توجه بیشتر محققان را به خود جلب کرده است، محتوای آموزشی در خصوص کارآفرینی در دانشگاه‌ها است. تحقیقات دربردارنده این مولفه شامل جوامع دانشجویان، استادان و کتابداران است که نشان می‌دهد این مولفه هم از نظر دانشجویان و استادان و هم کتابداران مورد توجه قرار گرفته است. نقش آموزش در توسعه مهارت‌ها و توانایی‌های دانشجویان و فارغ‌التحصیلان غیرقابل انکار است. هر مهارتی از طریق آموزش به افراد انتقال می‌یابد، کارآفرینی نیز به عنوان یک نگرش، مفهوم و مهارت باید ابتدا از طریق آموزش در دانشجویان نهادینه شود. لذا لازم است که توجه به این مولفه مد نظر سیاست‌گذاران و برنامه‌ریزان آموزشی قرار گیرد، البته باید مد نظر داشت که تاکید صرف بر بعد آموزشی کارآفرینی، و عدم توجه به ابعاد عملی و پیاده‌سازی آن در محیط واقعی، ممکن است اثربخشی کارآفرینی را پایین آورده، چراکه کارآفرینی با عمل‌گره خورده و صرفاً آموزش و محتوای آموزشی نمی‌تواند در تحقق آن اثرگذار باشد.

بر اساس نتایج فراتحلیل، مولفه‌های «جذب منابع مالی»، «تعامل مستمر با محیط»، «تناسب آموخته‌ها با نیازهای کسب‌وکار»، «ریسک‌پذیری»، «خلاقیت و نوآوری»، «اعتماد به نفس»، «مهارت‌های تجزیه و تحلیل»، «تجهیزات پژوهشی»، «روحیه علمی و دانش‌پژوهی اساتید» و «مهارت تصمیم‌گیری» دارای بیش از دو تکرار در پژوهش‌های منتخب هستند. این نتایج نشان می‌دهد که توجه محققان به مقوله کارآفرینی را می‌توان در دو دسته قرار داد دسته اول شامل **"عوامل زمینه‌ای"** هستند که برای راه‌اندازی کسب‌وکار کارآفرینانه لازم است همچون «جذب منابع مالی»، «تعامل مستمر با محیط»، «تجهیزات پژوهشی»، «روحیه علمی و دانش‌پژوهی اساتید»، «تناسب آموخته‌ها با نیازهای کسب‌وکار»؛ و **"عوامل فردی"** مورد نیاز برای شروع کارآفرینی شامل ویژگی‌های همچون «ریسک‌پذیری»، «خلاقیت و نوآوری»، «اعتماد به نفس»،

«مهارت‌های تجزیه و تحلیل» و «مهارت تصمیم‌گیری». در میان عوامل زمینه‌ای مورد بحث، مولفه «تجهیزات پژوهشی»، از بیشترین اندازه اثر برخوردار است (۰/۶۵). در میان عوامل فردی نیز مولفه «اعتماد به نفس» دارای بالاترین اندازه اثر نسبت به سایر مولفه‌ها است (۰/۷۵). بررسی مقالات نشان می‌دهد، مقالات دربردارنده عوامل زمینه‌ای در جامعه دانشجویان انجام شده است. عوامل فردی اما در هر سه جامعه دانشجویان، استادان و کتابداران مشاهده می‌شود. لازم به ذکر است که مولفه «ریسک‌پذیری» در جامعه کتابداران مشاهده شده است. «خلاقیت و نوآوری» و «اعتماد به نفس»، در جامعه دانشجویان و کتابداران مورد توجه بوده است. «مهارت تصمیم‌گیری» توسط هر سه جامعه دانشجویان، استادان و کتابداران تایید شده است. «مهارت‌های تجزیه و تحلیل» مورد توجه جامعه دانشجویان و استادان بوده است. لذا دانشجویان تاکید بیشتری بر اهمیت عوامل زمینه‌ای دارند، و دغدغه ایشان برای ایجاد کسب‌وکار کارآفرینی وجود بسترهای کارآفرینی است. از آنجایی که کتابداران با محیط کار آشنایی بیشتری دارند، مولفه «ریسک‌پذیری» را عاملی مهم در جهت کارآفرینی می‌دانند. استادان نیز با توجه به رسالت خود که آموزش و تعلیم علم و دانش است، بر «مهارت‌های تجزیه و تحلیل» و «مهارت تصمیم‌گیری» تاکید داشتند.

نتایج فراتحلیل همچنین نشان داد از ۳۱ مولفه شناسایی شده، ۱۰ متغیر شامل «ساختار سازمانی»، «ارزش‌های مشترک»، «مرکز کنترل درونی»، «برنامه‌ریزی»، «هنجارهای اجتماعی»، «باز بودن بازار داخلی»، «شیوه آموزشی آینده محور»، «یادگیری اجتماعی»، «سواد آینده»، «تفکر سیستمی» فقط یک بار در پژوهش‌های منتخب تکرار شده‌اند و اندازه اثر (اثر مستقل) آنها معنادار و قابل قبول است، که نشان‌دهنده لزوم توجه بیشتر به این مولفه‌ها در مطالعات آتی است. در این میان مولفه‌های «هنجارهای اجتماعی»، «باز بودن بازار داخلی»، «شیوه آموزشی آینده محور»، «یادگیری اجتماعی»، «سواد آینده»، «تفکر سیستمی» در راستای آینده‌پژوهی کارآفرینی مطرح شده‌اند اما، چندان مورد توجه پژوهشگران قرار نگرفته است، با علم به اهمیت آینده‌پژوهی در رشته علم اطلاعات و دانش‌شناسی، و پذیرش این موضوع که فناوری‌های جدید به طور کامل جامعه را دگرگون خواهد کرد، مدیران و متخصصان علم اطلاعات موظفند برنامه‌ای استراتژیک برای رویارویی با مسائل در کسب‌وکارهای خود در نظر بگیرند که طراحی این برنامه مستلزم بکارگیری تمام ظرفیت‌ها و توانمندی‌های موجود و انتخاب بهترین روش برای پاسخگویی به تغییرات محیطی و هماهنگ شدن با آن است. بنابراین انجام مطالعات بیشتر و تکرار پژوهش‌های مشابه قادر است بیش غنی‌تری را در این خصوص فراهم آورد. دو مولفه «مرکز کنترل درونی» و «برنامه‌ریزی» در حیطه انگیزه‌ها و مهارت‌های فردی کارآفرینی است که کمتر مورد توجه پژوهشگران بوده است. نتایج فراتحلیل نشان می‌دهد مولفه «برنامه‌ریزی» دارای اندازه اثر متوسط رو به قوی است (۰/۶۱)، لذا توجه به این مولفه در پژوهش‌های آتی توصیه می‌گردد. مولفه «ساختار سازمانی»، نیز با اندازه اثر بالایی که دارد (۰/۵۴) نیازمند مطالعات بیشتر در پژوهش‌های آتی است.

به طور کلی می توان گفت، توجه به موارد فوق می تواند برای افزایش توان کارآفرینی در بین دانشجویان رشته علم اطلاعات و دانش شناسی، راهگشا باشد، در این راستا مدیران و متولیان مرتبط با این حوزه می توانند با توجه و به کارگیری عوامل احصاء شده با در نظر داشتن اندازه اثر هر مولفه، در تحقق این امر گام های ارزشمندی بردارند.

بر اساس نتایج به دست آمده در این پژوهش، به پژوهشگران آتی پیشنهاد می شود، به منظور تعیین مدل نظری و چهارچوب پژوهشی خویش، از متغیرهای شناسایی شده در این پژوهش استفاده کرده و بر متغیرهای پرتکرار تأکید کنند تا ضمن ایجاد پایه نظری اولیه مناسب، زمینه را برای بررسی سایر مولفه ها و نوآوری های بعدی فراهم سازند.

منابع

- ابادری، محمدرضا، باب الحوائجی، فهیمه (۱۳۹۷). ارائه الگوی مفهومی کارآفرینی کتابداران کتابخانه های دانشگاهی بر اساس مؤلفه های انگیزشی (روان شناختی)، صلاحیتی و حمایتی. فصلنامه مطالعات دانش شناسی، ۴(۱۴): ۵۷-۷۹.
- ابادری، محمد رضا، باب الحوائجی، فهیمه. (۱۳۹۵). ویژگی های حمایتی کارآفرینی کتابداران کتابخانه های دانشگاهی و کشف رابطه و تأثیر متغیرهای جمعیت شناختی بر ویژگی های حمایتی کارآفرینی آنان. دانش شناسی، ۹(۳۳)، ۷-۱۶.
- امین بیدختی، علی اکبر، رستگار عباسعلی، نامنی احمد. (۱۳۹۴). آینده پژوهی تغییرات رویکردی آموزش عالی در توسعه سرمایه انسانی کشور؛ فصل نامه پژوهش و برنامه ریزی در آموزش عالی. ۲۱ (۳) ۳۱-۵۵.
- حیدری، غلامرضا، خادمی زاده، شهناز، سقائی طلب، مرضیه. (۱۳۹۴). ساخت و اعتباریابی پرسشنامه ی موانع کارآفرینی در رشته ی علم اطلاعات و دانش شناسی. مجله مدیریت اطلاعات و دانش شناسی، ۲(۴): ۴۸-۶۱.
- صابری، محمدریم. (۱۳۹۶). کارآفرینی در علم اطلاعات و دانش شناسی: یک تحلیل عاملی اکتشافی. فصلنامه مطالعات ملی کتابداری و سازماندهی اطلاعات، ۲۸(۳)، ۲۹-۴۵.
- صفوی، زینب؛ و مرادی، خدیجه (۱۳۹۲). چالش ها و موانع ترغیب دانش آموختگان رشته کتابداری و اطلاع رسانی به ایجاد کارآفرینی و اشتغال زایی. فصلنامه تحقیقات مدیریت آموزشی، ۲(۲): ۲۹-۵۴.

- قنادی نژاد، فرزانه، حیدری، غلامرضا (۱۳۹۷) شناسایی و تحلیل موضوعات پژوهشی کارآفرینی در علم اطلاعات و دانش‌شناسی از دیدگاه استادان و دانشجویان دکتری این رشته. پژوهشنامه کتابداری و اطلاع رسانی، ۸(۲): ۳۹-۶۲.
- کاظمی، راضیه، سیفی، لیلی. (۱۳۹۸). نقش کتابخانه‌های عمومی و دانشگاهی در ترویج و اشاعه خدمات کارآفرینی: مرور نظام‌مند. فصلنامه مطالعات ملی کتابداری و سازماندهی اطلاعات، ۳۰(۲): ۳۹-۵۷.
- کردناهیچ، اسدالله، احمدی، پرویز، قربانی، زهرا، نیاکان لاهیجی (۱۳۹۱). ویژگی‌های دانشگاه کارآفرینی در دانشگاه تربیت مدرس. توسعه کارآفرینی، ۵(۳): ۴۷-۶۴.
- محمدی، امین، مرجانی، سیدعباس (۱۳۹۳) بررسی قابلیت‌های کارآفرینی کتابداران (مطالعه موردی: کتابداران کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی). پژوهشنامه کتابداری و اطلاع رسانی، ۱(۴): ۱۶۸-۱۵۳.
- هومن، حیدرعلی (۱۳۸۴). مدلیابی معادلات ساختاری با کاربرد نرم‌افزار لیزرل، ز تهران: انتشارات سمت.

Reference

- Amidu, G., & Umaru, I.M. (2016). Repositioning of Entrepreneurship Education for Entrepreneurial Success of Library and Information Science Students . A Study of Nasarawa State Polytechnic Lafia , Nigeria.
- Borenstein, M.; L. Hedges.; J. Higgins. & H. Rothstein. (2009). Introduction to Meta-Analysis. UK: Wiley & Sons Publication
- Crumpton, M. and Bird, N. (2019), "Educating the Entrepreneurial Librarian", Supporting Entrepreneurship and Innovation (Advances in Library Administration and Organization, Vol. 40), Emerald Publishing Limited, pp. 169-182
- Faulkner, A.E. (2018), "Entrepreneurship resources in US public libraries: website analysis", Reference Services Review, 46 (1), pp. 69-90.
- Fichter, K., & Tiemann, I. (2018). Factors influencing university support for sustainable entrepreneurship: Insights from explorative case studies. Journal of Cleaner Production, 175, 512-524.
- Gindling, T. H., & Newhouse, D. (2014). Self-employment in the developing world. World Development, 56.
- Hisrich Robert D. and Michael Peters, (2002) Entrepreneurship, McGraw-Hill Companies Inc.
- Howit, D. & Cramer, D. (2009). Introduction to Statistics in Psychology. Translated by Pashasharifi, H.; Najafi Zand, J.; Mirhashemi, M.; Sharifi, N. & Manavipour, D., Tehran, Sokhan Press
- Ibrahim, N & Mas'ud, A. (2016). Moderating role of entrepreneurial orientation on the relationship between entrepreneurial skills, environmental factors and Jennings, D. F. (1994). Multiple perspectives of entrepreneurship: Text, readings, and cases (53-57). South-Western Pub. Doi: 10.5267/j.msl.2016.1.005
- Kavoura, A. and Andersson, T. (2016), "Applying Delphi method for strategic design of social entrepreneurship", Library Review, Vol. 65 No. 3, pp. 185-205. <https://doi.org/10.1108/LR-06-2015-0062>

- Leonard, E., & Clementson, B. (2012). Business librarians and entrepreneurship: Innovation trends and characteristics. *New Review of Information Networking*, 17(1), 1-21. <https://doi.org/10.1080/13614576.2012.671715>.
- Luca. Marcela Rodica, Cozan. Ana- Maria (2011)." Involvement it Entrepreneurial", *Traning and Personality*, No. 30, PP. 1251-1256.
- Premand ,P.,Brodman, S., Almeida, R., ,_Grun , R., Barouni, M. (2016). Entrepreneurship Education and Entry into Self-Employment Among University Graduates, *World Development*, 77 : 311–327
- Sharon, L. & Normand, T. (1999). Tutorial in biostatistics: Meta-analysis formulating evaluating combining and reporting. *Statistic in medicine*, 18(3), 321- 359.
- Toane, C., & Figueiredo, R. (2018). Toward core competencies for entrepreneurship librarians. *Journal of Business & Finance Librarianship*, 23(1), 35-62.
- Ugwu, F., & Ezeani, C. N. (2012). Evaluation of entrepreneurship awareness and skills among LIS students in universities in South East Nigeria. *Library Philosophy and Practice*, 2 (2), 1-14.

استناد به این مقاله:

قیاسی، میترا؛ کاردان نشاطی، محمد؛ رضوی، سید علی اصغر (۱۳۹۹). کشف مولفه‌های آینده‌پژوهی کسب‌وکار کارآفرینانه در رشته علم اطلاعات و دانش‌شناسی با رویکرد فراتحلیل. *فصلنامه مطالعات ملی کتابداری و سازماندهی اطلاعات*، ۳۱ (۱)، doi: 10.30484/nastinfo.2020.2478.1936